8 Ιουνίου 2026

Δώδεκα χρόνια από την κοίμηση του Γέροντα Γεωργίου Καψάνη

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιον Όρος / Γενικά Θέματα

Δώδεκα χρόνια πέρασαν από την κοίμηση του μακαριστού Γέροντα Γεωργίου Καψάνη, προηγούμενου της Ιεράς Μονής Γρηγορίου (8 Ιουνίου 2014).

Ο π. Γεώργιος γεννήθηκε στο Παλαιό Φάληρο των Αθηνών από γονείς ανωτάτης μορφώσεως και Χριστιανικής παιδείας.

Ο πατέρας του είλκε την καταγωγή του από τα Κύθηρα και η μητέρα του από τη Νάξο. Από την εφηβική του ηλικία εγνώρισε τον αείμνηστο Μητροπολίτη πρώην Λήμνου και Εκκλησιαστικό Ιστορικό της νεωτέρας Ελλάδας Βασίλειο Ατέση, του οποίου η αγάπη προς την επιστήμη και το ένθεο παράδειγμα πολύ τον ενέπνευσε να ακολουθήσει τον δρόμο της Θεολογίας. Μετά την Θεολογική Σχολή Αθηνών μετέβη στο εξωτερικό για ευρύτερες σπουδές στον τομέα της Ποιμαντικής.

Με την επιστροφή του στην Αθήνα διορίσθηκε βοηθός και συνεργάτης στην έδρα της Ποιμαντικής και του Κανονικού Δικαίου υπό τον Κανονολόγο Καθηγητή Κωνσταντίνο Μουρατίδη, πλησίον του οποίου συνέγραψε την διατριβή του με θέμα: "Η Ποιμαντική των Φυλακισμένων".

Στη Θεολογική Σχολή ο κ. Γεώργιος Καψάνης ήταν ο πρώτος που προώθησε τους φοιτητές στην βιωματική Ορθόδοξη Πατερική Θεολογία, με ευκαιρίες πνευματικής και λατρευτικής ζωής και άλλες εκδηλώσεις, που ενίσχυαν το φρόνημα για πνευματικό αγώνα και εξάσκηση των αρετών.

Οι μύστες της Θεολογίας Καθηγητές προσέφεραν γνώσεις, ο δε κ. Γεώργιος Καψάνης προσέφερε λειτουργικές και εκκλησιαστικές εμπειρίες, για τις οποίες όλοι εμείς οι φοιτηταί των ετών 1968-1972 του είμεθα ευγνώμονες.

Παράλληλα με την ενασχόλησί του στο Πανεπιστήμιο ίδρυσε το Ίδρυμα "Παντοκράτωρ", στην περιοχή του Παλαιού Φαλήρου, στο οποίο επεδόθη με ζήλο στην οργάνωση ομιλιών, κύκλων νέων, επιστημονικών εσπερίδων και άλλων πνευματικών εκδηλώσεων.

Το έτος 1972 στο προσκλητήριο του τότε αρχιεπισκόπου Αθηνών Ιερωνύμου Α' προς τους Θεολόγους και επιστήμονες να στελεχώσουν τις τάξεις του Ιερού Κλήρου, μεταξύ των πρώτων ανταποκρίθηκε ο φιλομόναχος και ευσεβής Διδάκτωρ της Θεολογίας κ. Γεώργιος Καψάνης.

Στην Ιερά Μονή Πεντέλης εκάρη Μοναχός από τον ίδιο τον Αρχιεπίσκοπο Ιερώνυμο και εν συνεχεία την Β' Κυριακή των Νηστειών χειροτονήθηκε Διάκονος πάλι από τον Αρχιεπίσκοπο Ιερώνυμο στον Μητροπολιτικό Ναό Αθηνών και Πρεσβύτερος το Σάββατο του Λαζάρου στον Άγιο Αλέξανδρο Παλαιού Φαλήρου από τον Επίσκοπο Ευρίπου Βασίλειο, σημερινό τιτουλάριο Μητροπολίτη Ευρίπου. Με την παρουσία του Ιερομονάχου π. Γεωργίου και την στήριξη του ρέκτου Ηγουμένου π. Θεοκλήτου Φεφέ η Ιερά Μονή Πεντέλης κατέστη το κέντρο των φιλομονάχων φοιτητών της Θεολογικής Σχολής.

Ο π. Γεώργιος ενέταξε στην Μοναχική ζωή τα δύο πρώτα πνευματικά του παιδιά, τον ασκητικό π. Πανάρετο από την Κοζάνη και τον απλοϊκό π. Μελέτιο από τη Λάρισα, σημερινό Επίσκοπο Κατάγκας της Αφρικής.

Η γνωριμία του με τον μακαριστό Μητροπολίτη Χαλκίδος Νικόλαο Σελέντη, ο οποίος λόγω της φιλίας του με τον π. Θεόκλητο τακτικά επεσκέπτετο την Ιερά

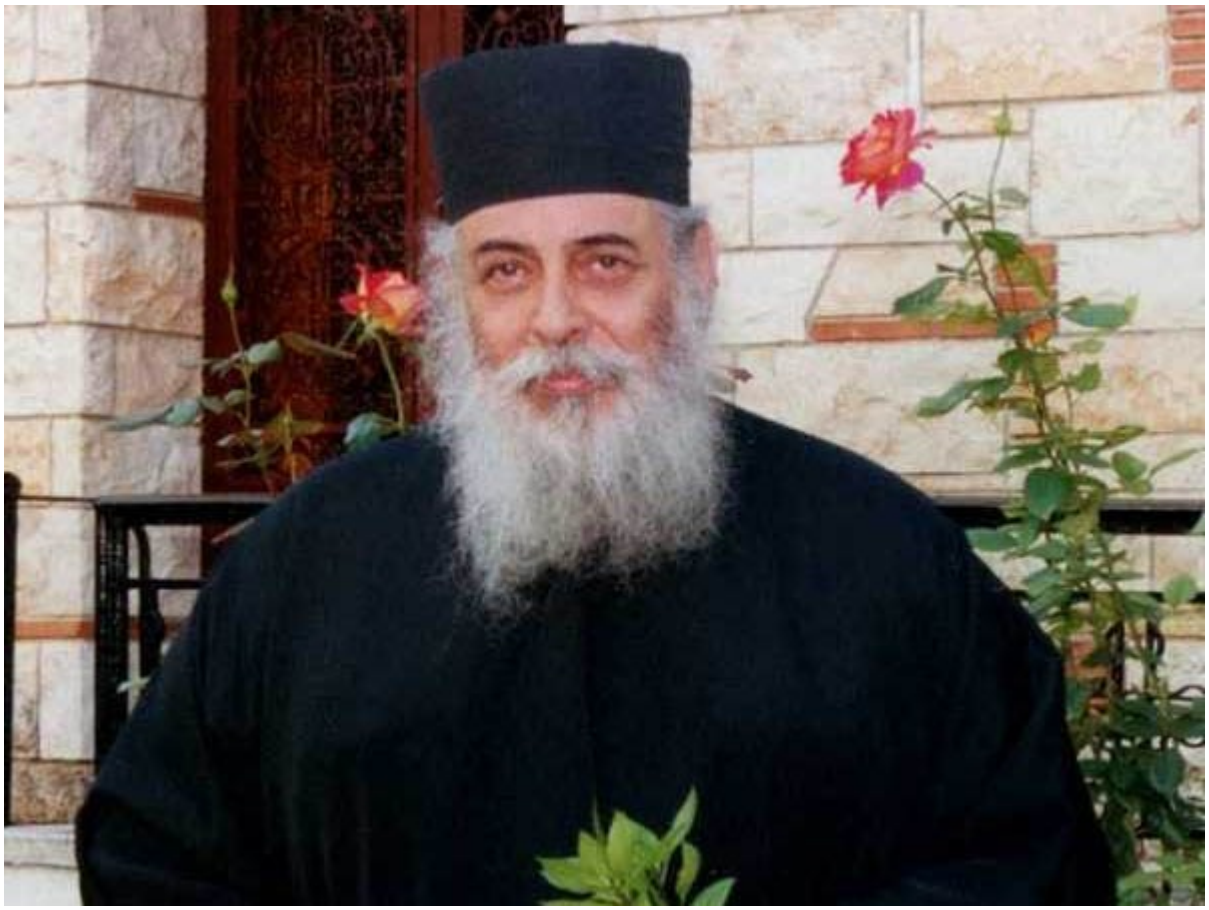
Μονή και ησύχαζε από τον κόπο της διοικήσεως συνετέλεσε ώστε να αποδεχθεί την πρόσκληση του Νικολάου και να μετατεθεί στην Ιερά Μητρόπολη Χαλκίδος για να επανδρώσει μία Ιστορική παλαιά Μονή, του Αγίου Γεωργίου Αρμά.

Έτσι στο τέλος του έτους 1972 εγκαθίσταται στην Ιερά Μονή Αρμά και στις 8 Απριλίου του 1973 ενθρονίζεται Ηγούμενος, αφού προηγουμένως, Δ' Κυριακή Νηστειών στην Χαλκίδα ο αείμνηστος Νικόλαος τον προχειρίζει Αρχιμανδρίτη και Πνευματικό και την ίδια ημέρα χειροτονεί τον Μοναχό Πανάρετο Διάκονο.

Η χαρά του Μητροπολίτου, του ιερού κλήρου και του λαού ήταν απερίγραπτη. Ο Νικόλαος μετά δακρύων ευχαριστούσε τον π. Γεώργιο για το μεγάλο δώρο της παρουσίας του.

Για το λίγο διάστημα που έμεινε στη Μονή του Αρμά, η Χαλκίδα έζησε ημέρες πνευματικής ανατάσεως.

Ο π. Γεώργιος εσχημάτισε την πρώτη αδελφότητα με τους Μοναχούς Παύλο, σημερινό Μητροπολίτη Σιατίστης, Πανάρετο, Μελέτιο, Τιμόθεο, Νεκτάριο, Συμεών, Νικόδημο και Γρηγόριο.

Ο Άγιος Γεώργιος Αρμάς έγινε κέντρο λειτουργικής και πνευματικής ζωής. Το άλλοτε έρημο Μοναστήρι πήρε ζωή. Άρχισε η ανοικοδόμηση νέας πτέρυγας και η

ανακαίνιση του Καθολικού. Οι ολονυκτίες προσείλκυαν πολλούς νέους εκ Χαλκίδος και εξ Αθηνών.

Η ακτινοβόλος παρουσία του π. Γεωργίου και των Μοναχών πολλούς ανθρώπους ανέπαυαν και χειραγωγούσαν στην εν Χριστώ ζωή.

Τον Ιούλιο του 1974 ξέσπασε η μεγάλη εκκλησιαστική καταιγίδα. Μεταξύ των 12 εκπτώτων Μητροπολιτών ήταν και ο Χαλκίδος Νικόλαος.

Ο π. Γεώργιος, μη θέλοντας να συμπράξει με τη νέα κατάσταση, ανεχώρησε με ολόκληρη την αδελφότητα για τον Άγιον Όρος.

Η τελευταία υπογραφή του Νικολάου προ της απομακρύνσεώς του ήταν τα Απολυτήρια του π. Γεωργίου και της συνοδείας του.

Στο Περιβόλι της Παναγίας τον υποδέχθηκαν οι Αγιορείτες Μοναχοί και του παρέδωσαν την Ιερά Μονή του Οσίου Γρηγορίου, όπου επί 40 χρόνια ηγουμένευσε, εχειροθέτησε δεκάδες Μοναχούς και ανέδειξε την ιστορική και αγιασμένη Μονή του Οσίου Γρηγορίου ως τόπο γαλήνης, πνευματικότητος, προσφοράς και αγιασμού.

Η προσφορά του εκεί θα αξιολογηθεί από ανθρώπους που τον έζησαν εκ του σύνεγγυς.

Η Εκκλησία σύμπασα, όμως, μαρτυρεί για την αγάπη του προς κάθε προσερχόμενο και εκζητούντα την σωτηρία, για την συμπάθειά του προς τους εξαρτημένους από τα ναρκωτικά νέους, για τους οποίους είχε ειδική μέριμνα και φιλοξενία στον ξενώνα της Μονής, για την συμπαράστασή του στην εξωτερική Ιεραποστολή με την αποστολή, μετά τον αδόκητο θάνατο του π. Κοσμά, του αδελφού της Μονής σημερινού Επισκόπου Κατάγκας Μελετίου, για την υπεράσπιση της Ορθοδόξου πνευματικότητος με δημοσιεύματα, επιστολές, και ομιλίες του ίδιου και επιλέκτων αδελφών της Μονής, για την πατρική προστασία πολλών γυναικείων Μοναστηριών, τις αδελφές των οποίων καθοδηγούσε πνευματικά, για την εκδαπάνησή του στον αγώνα του αγιασμού και της σωτηρίας.

Ο π. Γεώργιος υπήρξε μία ισχυρή προσωπικότητα του Αγίου Όρους με χριστιανική συνέπεια, διδακτική παρουσία, ηχηρό λόγο, κοινωνική συναντίληψη και εκκλησιολογική θεολογία.

Το όνομά του ήταν συνυφασμένο με το γνήσιο εκκλησιαστικό φρόνημα, την ακίβδηλη και ανυπόκριτη αγάπη, την αθώα παιδική ευθύτητα, την ανυστερόβουλη προσφορά και την χριστομίμητη ανεξικακία.

Η ευαισθησία του στα θέματα της Ορθοδόξου Θεολογίας τον ώθησε να γράψει ευθαρσώς και να θίξει με ευγένεια και ευπρέπεια τις εκτροπές από τους Ιερούς Κανόνες και τις τάσεις εκκοσμικεύσεως, που κατά καιρούς παρατηρούνται μέσα στην ίδια την Εκκλησία.

Ήταν αυστηρός και αμετάθετος από τις αρχές της Εκκλησίας, δεν ήταν όμως ποτέ φανατικός και πείσμων.

Όλες του τις σκέψεις τις περνούσε μέσα από το κόσκινο της νοεράς προσευχής, της μυστηριακής καθάρσεως και της λειτουργικής βιωματικής αναπλάσεως της ψυχής και του νοός του. Με τον τρόπο αυτό εύρισκε “την σύνεσιν εν τω μυστηρίω του Χριστού” (Έφες. γ’ 4).

Κανένας δεν ημπορεί να μην αναγνωρίσει την σύνεση και διάκριση του π. Γεωργίου. Σε όλα τα κείμενά του, στα ελεγκτικά άρθρα του, στα ποιμαντικά και κανονικά έργα του διαπιστώνεται η γλυκύτητα των λόγων του και η ευγένεια του χαρακτήρος του.

Πράος και ταπεινός τη καρδία “έχων το μυστήριον της πίστεως εν καθαρά συνειδήσει” (Α’ Τιμόθ. γ’ 9) εδίδασκε την ευσέβειαν από νεότητάς του μέχρι της τελευταίας οδυνηρής περιόδου της ζωής του με τη δύναμη της Θείας Χάριτος και της “εσωτέρας γνώσεως”.

Εστάθηκε υπεράνω “πάσης αρχής και εξουσίας και δυνάμεως και κυριότητος και παντός ονόματος” (Εφεσ. α’ 21) διά τον Κύριον και διά την Ορθόδοξο πίστη.

Ο προσφιλέστατος Γέροντας Αρχιμανδρίτης π. Γεώργιος Καψάνης επέρασε στην ιστορία αφήνοντας πίσω τα ίχνη μιας αγίας διαβάσεως.

Η κοινωνία της πίστεώς του και της αγάπης του γίνεται ενεργή και μετά την κοίμησή του, γιατί πιστεύομε ότι εύρε παρρησίαν ενώπιον Θεού και πρεσβεύει υπέρ ημών.

Ας αναπαύεται μετά των απ’ αίώνος αγίων εις την αγήρω μακαριότητα».

Ο Σεβασμιώτατος άγιος Αδελφός Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Νικόλαος εσκιαγράφησεν εν χάριτι, κατά τον καλύτερο τρόπο, τον αείμνηστο Κυθήριο Αγιορείτη Γέροντα Αρχιμ. π. Γεώργιο Καψάνη.

Η ταπεινότης μου εγνώριζε από λαϊκόν τον άγιον Ηγούμενον π. Γεώργιον και ως διάκονος παρευρέθην εις την Μοναχικήν του κουράν στην Ιερά Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου Πεντέλης από τον μακαρία τη λήξει γενόμενον Αρχιεπίσκοπον Αθηνών και πάσης Ελλάδος κυρόν Ιερώνυμον Α’.

Εις το Άγιον Όρος επισκεπτόμουνα και την Ιεράν Μονήν Οσίου Γρηγορίου επί Ηγουμενείας του. Έτρεφα βαθύ σεβασμό για τον Σεπτό αυτό Γέροντα ο οποίος άφησε την πανεπιστημιακή έδρα, απεποιήθη την επισκοποίησίν του και αφοσιώθηκε εις το μοναχικόν πολίτευμα ως καθοδηγός και αλείπτης Μοναχών.

Η πρώτη μου προσκυνηματική επίσκεψις και Αρχιερατική Θεία Λειτουργία εις το Άγιον Όρος έγινε εις την Ιεράν Μονήν Οσίου Γρηγορίου, δέκα μόλις ημέρες μετά την χειροτονίαν μου ως Μητροπολίτου Κυθήρων (2 Ιουλίου 2005). Ο άγιος Καθηγούμενος π. Γεώργιος με υπεδέχθη τότε με πολλή χαρά και εγκαρδιότητα δι’ ένα ακόμη λόγον, διότι η Αγία μας Εκκλησία με ανέδειξε Μητροπολίτην Κυθήρων, Επίσκοπον της γενέτειράς του. Μαζί με όλα τα άλλα μου προσέφερε εις ανάμνησιν Αρχιερατικό Εγκόλπιο από ελεφαντοστούν διά την περίοδον της Μεγάλης Τεσσαρακοστής.

Από εκείνην την ημέραν δεν έπαυσα να τον προσκαλώ εις τα Κύθηρα. Η υγιεία του όμως, που άρχισε από τότε να επιβαρύνεται, δεδομένου ότι υπεβλήθη σε χειρουργικές επεμβάσεις εις τα γόνατά του, δεν του επέτρεψε να εκπληρώση τον διακαή πόθον του να επισκεφθή την ιδιαίτερη πατρίδα του, τα Κύθηρα και την Μυρτιδιώτισσά μας, που τόσο εσέβετο και ετίμα.

Η Ιερά Μητρόπολίς μας και τα Κύθηρα σεμνύνονται διά τον εκλεκτόν αυτόν και ευκλεά γόνον των Κυθήρων, τον αείμνηστο και πολυσέβαστο Γέροντα π. Γεώργιο Καψάνη, τον διακεκριμένο Αγιορείτη, τον Αγιοπατερικό Θεολόγο και επιστήμονα, τον ακλόνητο αγωνιστή και ακατάβλητο πρόμαχο της Ορθοδοξίας, τον άγρυπνο φρυκτωρό της Ορθοδόξου δογματικής και Κανονικής Διδασκαλίας της Εκκλησίας μας, τον άριστο Δογματολόγο, Εκκλησιολόγο και Κανονολόγο Αυτής, τον σύγχρονο Ορθόδοξο Ασκητικό Πατέρα της Ρωμηοσύνης.

Η Τοπική μας Εκκλησία ετέλεσε τό 40νθήμερο Ιερό Μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως του αοιδίμου Αγιορείτου Γέροντος Αρχιμανδρίτου π. Γεωργίου Καψάνη την 12ην Ιουλίου 2014, ημέρα Σάββατο, εις τον ιερόν ναόν Οσίας Πελαγίας Αγίας Πελαγίας.

Το εσπέρας της επομένης ημέρας, της Κυριακής, περί ώραν 7ην μ. μ. έγινε Κληρικολαϊκή συνέλευσις εις τον αύλειον χώρον του ιερού ναού της Παναγίας Δέσποινας Καραβά, εις την οποίαν παρουσιάστηκε η ζωή και η διακονία του μακαριστού Γέροντος εις τον Μοναχισμόν και την Αγίαν μας Εκκλησίαν.

Εκτός αυτών κάθε Κυριακή, μέχρι τέλους του Ιουλίου 2014, παραθέταμε, εις την θέσιν του Γραπτού Θείου Κηρύγματος, επίκαιρες ομιλίες του Σεπτού Γέροντος π. Γεωργίου, οι οποίες αναρτήθηκαν και στις ιστοσελίδες της Ιεράς Μητροπόλεως και των «Κυθηραϊκών Νέων» διά την πνευματική μας οικοδομή.

Περαίνων την παρούσα Εγκύκλιο επικαλούμαι, μαζί με τις ευχές και δεήσεις των Αγίων Πάντων υπέρ της οικουμένης, του σύμπαντος κόσμου και ευσταθείας των Αγίων του Θεού Εκκλησιών, και τις θεοπειθείς ευχές του σεβαστού μας Γέροντος π. Γεωργίου και τις αγίες πρεσβείες του πλησίον του Θρόνου του Θεού υπέρ της Ιεράς Μητροπόλεως μας και της ιδιαιτέρας του πατρίδος, της Αγίας μας Εκκλησίας και του σύμπαντος κόσμου.

Πηγή: Ορθόδοξη Μαρτυρία, έκδοση Παγκύπριου Συλλόγου Ορθοδόξου Παραδόσεως, «Οι Φίλοι του Αγίου Όρους».

